

Herfst 1343

Eerst had hij jarenlang in angst geleefd in een onbewaakt ogenblik een pijl door zijn keel te krijgen. Hij was voortdurend op zijn hoede geweest. Hij had constant naar mogelijke schuilplaatsen voor sluipschutters gespeurd, pleinen vermeden, zich niet rond torens opgehouden, was verbleven van open plekken in het bos. Hij droeg onder zijn kleding een metalen pantser, omringde zich met lijfwachten. Maar veilig voelde hij zich niet. Integendeel, hij werd steeds angstiger. Een vreemde schaduw of een onbekend geluid joeg hem de stuipen op het lijf.

De kleinste onoplettendheid kon hem de das om doen. De dood viel als een roofvogel uit de lucht. Het geluid van scheurend linnen, een klap onder je kaakhoek en vervolgens stak een gevederde schacht uit je hals, terwijl je het bloed uit je longen en het leven uit je lijf hoestte.

Hij kwam steeds minder buiten tot hij helemaal de deur niet meer uit ging. Hij bracht zijn dagen door in een kamer zonder vensters met slechts één deur op een afgelegen stins¹, waar het ten strengste verboden was lawaai te maken. Omringd door zijn laatste getrouwen. Want naarmate hij zich meer afzonderde, lieten zijn vazallen hem in de steek tot er enkel een handvol paladijnen over was. Maar die gingen dan ook door het vuur.

En daar, in het donker van de kamer met dekens om zijn hoofd gewikkeld en was in zijn oren gepropt, op het dieptepunt van zijn bestaan, oh genade, werd hij herboren. Want op een dag verscheen een koning. Rijzig, majesteitelijk, met een kroon op zijn hoofd en met een volle haardos en een baard tot op zijn borst. Niet één van de kortgeknipte en gladgeschoren koppen, die tegenwoordig in de mode waren onder hoofdelingen². Om die reden bedacht hij dat het één van de oude koningen moest zijn van Frisia Magna³. Aldgisl of Redbad, de laatste grote koning. Ja, Redbad zou het wel zijn. Hij was ervan overtuigd dat het Redbad was, hoewel de figuur geen woord sprak en ook geen gebaar maakte. Hij blikte alleen vanuit de hoogte op hem neer. Taco vroeg zich af, of hij de enige was, die Redbad kon zien. Was het een visioen? Wat was de betekenis? Wilde Redbad iets van hem? Hij riep een van zijn handlangers binnen.

¹ Stins; versterkte adellijke woning in middeleeuws Friesland

² Hoofdeling: Friese edelman in de middeleeuwen

³ Frisia Magna: het groot Friese rijk

‘Hoptman⁴?’

‘Zie je iets bijzonders?’

‘Nee, hoptman. Wat bedoelt u?’

‘Als je wel iets bijzonders zag, zou je het mij toch vertellen, nietwaar?’

‘Natuurlijk, hoptman.’

De man keek hem bevreemd aan. Vanaf dat moment besefte Taco Galama als bij ingeving dat hij beter zijn mond kon houden over Redbad, als hij zich niet in de problemen wilde brengen. Het was iets voor hem alleen. Hij was uitverkoren. Hij sprak er niet over, zijn getrouwen spraken er niet over en ook Redbad bleef zwijgen. Zo was het goed. Enkele weken gingen voorbij zonder dat er verder iets eigenaardigs gebeurde.

In het zwijgen van de oude koning meende Taco nochtans na verloop van tijd een opdracht te bespeuren. De gelaatsuitdrukking van Redbad was niet veranderd; hij was net zo onbeweeglijk als toen hij voor de eerste keer verscheen. Hij had uit steen gehouwen kunnen zijn. En hij zei nog steeds niets. Hij was er niet altijd. Wanneer Taco met iets bezig was bijvoorbeeld, liet hij zich niet zien en ook meestal niet, wanneer er andere mensen aanwezig waren. Maar waarom had hij zich vertoond aan Taco? Blijkbaar was het aan Taco om uit te vinden welke bedoeling erachter lag. Het was een persoonlijke missie. Iets dat uitsluitend hij wist en hem aanging. Omdat Redbad er uit zag als de koningen van weleer, concludeerde Taco dat het te maken had met de zeden en gewoonten van de oude Friezen. Hij moest weer gaan leven, zoals deze oude Friezen hadden gedaan. Het christendom vaarwel zeggen en de heidense traditie volgen in navolging van Redbad⁵. Redbad had hem uitgekozen, omdat hij de eigenschappen bezat om datgene, wat Redbad van hem wilde, tot een goed einde te brengen. Hij zou zich niet laten afleiden en meedogenloos en nauwgezet te werk gaan.

Steeds meer voelde hij zich verbonden met de laatste grote koning der Friezen, die ongeveer zeshondervijftig jaar geleden had geleefd. Was hij niet zelf eigenlijk ook een soort Redbad? Ook hij had aan het hoofd van een groot rijk gestaan. Door list en bedrog van zijn ex-vrouw en haar zoon was hij gevallen. Redbad was nog een keer terug gekomen. Dat was hij ook van plan. Maar daarmee hielden de overeenkomsten op. Redbad

⁴ Hoptman: aanvoerder

⁵ Redbad weigerde volgens de overlevering op het laatste moment de doop, omdat hem gezegd werd dat hij in de hemel zijn heidense voorouders niet zou terugzien.

had een dochter gehad, Theudesinde. En mogelijk een kleinzoon. Hij had geen kinderen of kleinkinderen. Zijn vrouw had hem jaren geleden verlaten. Hij had niets.

Toen zijn vrouw hem verliet, was het met zijn gezag gedaan. Hij werd een meelijwekkende en tenslotte lachwekkende bijfiguur. En dat alles door die vermaledijde Tjarda...Wardi of zo iets. Nee, Wiard was het. Wiard, die de zoon van zijn vrouw Ela bleek te zijn. En die de kunst van het boogschieten op fabelachtige wijze beheerste evenals zijn grootvader Agge met wie Taco een langdurige vete had uitgevochten. Was Wiard als een soort wraakengel naar hem toe gezonden door Agge Tjarda vanuit het hiernamaals om hem met zijn boog neer te schieten? Nee, toen Wiard geboren werd, leefde Agge nog, rekende Taco snel uit. Ook al duurde het niet lang meer. En voor zo ver bekend bevond Wiard zich in Holland, al kon hij natuurlijk incognito naar Friesland komen.

Nee, kinderen had hij niet en zou hij ook nooit krijgen. En daarom zou hij nooit gelijk zijn aan Redbad. Plotseling kreeg hij een vermoeden van het pad dat Redbad voor hem had uitgestippeld. Hij kon andere dingen. De kinderloze kon kinderloos maken. Voor het hogere doel in een tijd dat alle anderen daarvoor te slap waren.

Hij waagde zich weer de deur uit en zwierf veel rond met een lijfwacht in de vrije natuur. Soms meende hij voortekenen van gebeurtenissen te bespeuren in de filtering van het zonlicht door een bladerdak of de bewegingen van een zwerm spreeuwen in de lucht. En bijna altijd kwam dat uit. Tijdens één van zijn omzwervingen was hij op een stukje ongerepte natuur gestuit.

Verscholen in het hoogveenlandschap tussen bosjes kreupelhout en, met biezenkragen omzoomde, poelen en te midden van de uitlopers van een moeras bevond zich een meertje. In de poelen en het moeras snaterden en kwaakten tientallen eenden. Bevers en muskusratten ploeterden op de walkant en in het water, vlijtig bezig met hun graaf- en knaagwerkzaamheden. Futen doken onder het wateroppervlak en kwamen tientallen meters verder weer boven. Uit de lucht naar beneden duikend, scheerden meeuwen voorbij op zoek naar iets eetbaars.

Zo druk als het in de omringende poelen en wielen was met dierlijk leven, zo rustig lag het meertje erbij. Hier waren geen watervogels of knaagdieren en evenmin groeiden er kroos, riet, lelies of andere planten in. Het water was helder als kristal en op een zonnige dag had je tot de bodem kunnen kijken. Bij het meertje stond een grote eik. Honderden jaren geleden was de eik als eikel louter toevallig op die plek

terechtgekomen, was ontkiemd en had wortel geschoten. Behalve de geluiden van af en toe een opstekende bries in de takken van de eik en het gezoem van insecten en de geluiden van vogels en kikkers in de zomer, was het stil rond de eik. Het meertje en de eik hadden genoeg aan elkaar. Het leek wel of het meertje tegen de eik wilde zeggen: 'Ik zal je voor altijd van water voorzien; zolang je bij mij bent, hoef je geen dorst te lijden.'

En honderden jaren had de boom ongestoord kunnen groeien en uitdijen tot de indrukwekkende boom, die hij nu was. Soms aten wilde zwijnen zijn eikels op en schuurden herten hun geweien aan zijn bast, maar dat deerde hem niet. Van mensen had hij weinig last. Heel af en toe liep er een verdwaalde jager langs hem heen.

Op een dag raakte Taco bij het meertje verzeild en hij werd onmiddellijk getroffen door de serene rust en schoonheid van de plek. Hier had de natuur lange tijd ongestoord zijn gang kunnen gaan. Je ademde de geur van voormalige tijdperken. Dit was ongetwijfeld een bijzondere plek en dat was het vroeger ook geweest voor de Friezen van weleer. Een oude boom, dichtbij water groeiende. Het kenmerk van een heilige eik. Misschien hadden druïden in voorbije tijden hier hun geheime rituelen uitgevoerd.

Taco liet zich meedrijven op de stroom van zijn gedachten: in de tijd van Redbad werden kinderoffers gebracht om de zegen van de goden af te smeken, wanneer er iets van groot belang ging gebeuren. Oude sagen en legenden vertelden erover. Het kon geen toeval zijn dat uitgerekend hij op deze plek terecht gekomen was, nadat kort daarvoor Redbad aan hem verscheen. Hij besepte meteen dat het hier was, waar hij zijn opdracht moest uitvoeren. Dit was de plek. Hij stond in het brandpunt van eeuwen. Hier waren in het verleden kinderoffers gebracht. Hij kon bijna voelen hoe zwaar het noodlot gewogen had. Hoe gebeurtenissen door aanwending van oeroude krachten een bepaalde afloop hadden gekregen. Hij ademde zwaar in en uit. Alle regels, normen en waarden van vandaag de dag moesten overboord worden gezet. Wanneer de nood aan de man kwam, moest hier precies hetzelfde weer gebeuren en Redbad had duidelijk gemaakt dat hij voor die taak geroepen werd.

Hij vroeg zich af welke kinderen het meest voor offerande in aanmerking kwamen. Waarschijnlijk kinderen met blauwe ogen, bedacht Taco. Blauwe ogen waren de ogen van martelaars. Blauwe ogen konden een zekere onthechtheid uitstralen. Bruine ogen daarentegen waren de ogen van de haat. Bruine ogen weerspiegelden dadendrang. Zo keken

Hollanders naar hun vijanden, de Friezen. Ja, het moesten kinderen met blauwe ogen zijn. En niet te oud. Zij moesten nog met kinderlijke onschuld door het leven gaan, rein van ziel. Zo hadden de goden het graag.